

Հ Ա Ն Գ Ի Ս Տ

Տ. ՄԱՄԱՐԻԷ ԱՐԳԵՊՍ. ԳԱԼՅԱՅԵԱՆԻ

Ոչ եւս է ամէնուն համակրանքին արժանացած Մամարէ Սրբազանը: 1961 Յուլիս 16ի գիշերը, Մայամիի իր բնակարանին մէջ, յանկարծամահ կը վախճանի Հայ Եկեղեցւոյ հաւատաւոր ու բարի այս պաշտօնեան, վշտի գիծ մը քաշելով բոլոր զինքը ճանչցողներու սրտին վրայ:

Բարութիւնը եւ նուիրումի ոգին զիսաւոր յատկանիշներ կը կազմէին իր նկատարքին. ասոնք էին զազոտիքը անտարակոյս իր պարտաճանաչութեան եւ յօժարամիտ ծառայութեան:

Մտաւորական մը չէր եւ բնաւ չունեցաւ այս փիլորոս արժանիքով սոնքացողներու յաւակնութիւնը, որոնք մոռցած բարի հովիւի եւ ժողովուրդին ծառայելու բոլորանուէր ուխտը, իրենց կը վերապահեն յաճախ վիճակներուն տրեւելու եւ ազգը առաջնորդելու նախախնամական զօրը, խռովութիւններու եւ հերծուածներու պատճառ դառնալով ամենուրեք:

Չէր նաեւ անոնցմէ, որոնք արքեպիսկոպոսի լայն պատուանանին մէջ ծրարած իրենց նուիրական ծուլութիւնն ու ասպիկարութիւնը, տարիներով ճկուած իրենց առաջնորդական աթոռներուն վրայ, Նեղոսի կոկորդիլոսներուն նման, կիսախուփ աչքերով իրենց բախտը կ'որոսան, անհաւատալի յաջողութեամբ:

Մամարէ Արքեպս. Գալֆայեանը զուարթ ու քաղցր բնավորութեամբ, միշտ լաւատես, ծառայելու եւ օգտակար ըլլալու յօժարամտութեամբ զեղուն եկեղեցական մըն էր: Ոչ միայն հաւատաւոր՝ այլ մանաւանդ հպարտ ու երջանիկ կը զգար ինքզինքը եկեղեցական ըլլալուն համար: Պաշտօնասէր էր, այս բառին լաւիմաց հասկացողութեամբ, հաւատալով միշտ թէ իր համեստ բայց բոլորանուէր ճիգերով, անհրաժեշտ ու կարեւոր պահաս մը կը լրացնէր Տիրոջ այգիի արդար ծառայութեանը մէջ:

Իր մահէն ինը ամիսներ առաջ, Պատրիարք Ս. Հօր ուղղած նամակով մը խըն-

դրած էր որ վերստին Միաբանութեան անդամ ընդունէին զինքը: Ս. Աթողոս Պատ. Տնօրէն ժողովը սիրայօժար ընդառաջեց իր խնդրանքին եւ վեց ամիսներ առաջ իր մահէն արդէն մաս կը կազմէր Ս. Յակոբեանց Միաբանութեան: Նախորդ Վարչութիւնը բրտօրէն մերժած էր իր այս խնդրանքը: Միաբանութենէն զինքը ներս ընդունելու այս պարագան թէ՛ մեզի եւ թէ՛ իրեն համար մխիթարական եղաւ, մանաւանդ իր անսպասելի մահէն յետոյ, որովհետեւ այս կերպով կ'իրագործուէր իր տարիներու փափաքը:

**

Հանգուցեալ Սրբազանը ծնած է Իգմիր, 12 Փետր. 1891ին, աւազանի անունով Արամ: Իր նախնական կրթութիւնը ստացած էր տեղւոյն ազգ. Աւետիսեան վարժարանի մէջ եւ ապա՝ Մխիթարեաններու դպրոցը: 1906ին՝ գացած է Եգիպտոս եւ յետոյ Պէյրութ, ուր հետեւած է Յրէշնբրու բարձրագոյն վարժարանի դասընթացքին եւ նոյն առնէ երեք տարի դասաւանդած է հոն:

Համաշխարհային Ա. Պատերազմին կը վերադառնայ Եգիպտոս եւ ֆրանսական դրամատան մը մէջ կը ստանձնէ յարաբերութեանց գլխաւոր պաշտօնեայի գործը, միաժամանակ օժանդակելով Հայկական Լէգէոնի կազմութեան, որուն համար կը պարգևատրուի ֆրանսական զինուորական իշխանութենէն:

1920ին կրօնաւորելու փափաքով կու գայ Երուսաղէմ եւ 1923ին Երջանկայիշատակ Եղիշէ Դուրեան Պատրիարքի կողմէ կը ձեռնադրուի կուսակրօն քահանայ, իրեն օժակից ունենալով հանգուցեալ Կիրեղ Պատրիարքը:

Ձեռնադրութենէ ետք կը զրկուի Եմֆա, իրրեւ հոգեւոր հովիւ տեղւոյն հայութեան: 1925 - 27 կը վարէ Մարսիլիոյ եւ շրջակա-

լից հոգեւոր հովիւի պաշտօնը եւ Պալաքեան եպիսկոպոսէ կ'ընդունի Վարդապետական աստիճան: 1927ին կը մեկնի Ամերիկա եւ կը ստանանէ Եուսկընի Սիթիի Ս. Ռաչ Եկեղեցւոյ հովուութիւնը:

1933ին, Ամերիկայի ազգային-եկեղեցական կեանքի այիկոծ շրջանին, կը ստանանէ Առաջն. Տեղապահի պաշտօնը: 1935ին եպիսկոպոս կը ձեռնադրուի Ս. Էջմիածնի Մայր Տաճարին մէջ, յաւէտ անմոռաց խորէն Կաթողիկոսէն, պարգեւատրուելով նոյն ատեն Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Ա. կարգի շքանշանով, իր նուիրումին եւ Մայր Սթոուի հանդէպ ունեցած լրիւ հաւատարմութեանը համար: Իսկ Գէորգ Զ. Կաթողիկոսէն կը ստանայ Արքութեան տիտղոս:

1942-46 կը վարէ Գաիֆորնիոյ Հայոց թեմի առաջնորդական պաշտօնը: Այնուհետեւ, մինչեւ իր ընտրութիւնը իրելու Առաջնորդ Հայոց Ամերիկայի, Մամրէ Սըրբազանը կը հովուէ զանազան համայնքներ, ջերմօրէն հոգածու ըլլալով անոնց կրօնական եւ բարոյական կեանքին եւ ծառայութեան:

1954ի սկիզբը կը տօնուի հանգուցեալ Սրբազանին քահանայութեան 30ամեակը: Նոյն տարուան վերջը կ'ընտրուի Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդ: Այս շրջանին կ'իրականանայ Առաջնորդարանի շէնքին շինութիւնը, շնորհիւ իր հայրենակից եւ բարեկամ Սարգիս Տիարալէքիեանի իշխանական նուիրատուութեան: 1960ի Մայիս 19ին, Միլուօքիի Եպս.ական «Նաշոթա Հառուգ» Աստուածաբանական ձեմարանը «Տորթոր Աստուածաբանութեան» տիտղոսով պարգեւատրեց հանգց. Մամրէ Սրբազանը:

խաղաղութիւն իր հոգիին, օրհնութիւն իր յիշատակին:

Ս. ՅԱՆՈՒԹԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆՔ - ԲԵՄԱԿԱՆՔ

● Կիր. 6 Օգոստ. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Թաւաթիւն, մեր վերնամաստան մէջ: Ժամաբարն էր չողջ. Տ. Արշակ Աբեղայ Խաչատուրեան:

● Կիր. 13 Օգոստ. — Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Եկեղեցի: Պատարագից եւ քարոզից չողջ. Տ. Անուշաւան Վրդ. Զիլանեան, ընտան ունենալով Վե. դրունք զօխոց զեա մի յաղթահարեցան (Մատթ. ԺՁ. 18): Ըստ թէ մարդիկ հաստատութիւններ, մարգայիտեանց քարոզութիւններ լին զիմանար ժամանակի աւերին. Եկեղեցին սակայն վեր է ժամանակէն, հիմնուած ըլլալով Յիսուս Բրիտանիոյ վրայ՝ որ յաղթեց մահուան: Եկեղեցին կուրծք տուած է ամէն տեսակի փոթորիկներու եւ վերածնած է իր աստուածային փառքով: Զէնքի փոխարէն՝ Ան յաշի միլիոնաւոր մարդոց աղօթքը եւ անմահ է իր շինարարին պէս՝ ունենալով գերբնական, աստուածային ոյժ մը, եղբակցուց չողջ, քարոզիչը: Ս. Պատարագէն ետք կատարուեցաւ խաղող օրհնէքի արարողութիւն, հաղիսապետութեամբ Լուսաւորապետ Գեորգ. Տ. Հայրիկ Եպիսկոպոսի:

● Բշ. 14 Օգոստ. — Այդոր սկսաւ Ս. Կոյսի վերափոխման ատը կանխող ամենօրեայ հանդիսաւոր Ս. Պատարագներու մատուցումը, Գեթեմ. մանի Ս. Աստուածածնայ Տաճարին մէջ, Տիարաւոր Ս. Գեորգեանի վրայ:

● Կիր. 20 Օգոստ. — Բարեկ. Ս. Աստուածածնի պահոց: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ ի Ս. Թաւաթիւն, մեր վերնամաստան մէջ: Ժամաբարն էր չողջ. Տ. Գեղամ Աբեղայ Զաքարեան:

● Ուր. 25 Օգոստ. — Նախատեսակին ի Ս. Էջմիածնի նախապահից Լուսաւորապետ Գեորգ. Տ. Հայրիկ եպո. Աւանեսեան:

● Եր. 26 Օգոստ. — Տօմ Շաղկապի Ս. Էջմիածնի: Ս. Պատարագը մատուցուեցաւ Մայր Տաճարին կից՝ Ս. Էջմիածնի մաստան մէջ: Ժամաբարն էր չողջ. Տ. Կիրիւղ Վրդ. Գարիկեան:

— Կէօթէ վերջ, Ամեն. Ս. Պատարագը չօր զխաւորութեամբ, Միարեանութիւնը ինքեաշարժեալ մեկնեցաւ Գեթեմանի ձորը եւ շարաշար փառքով մուտք գործեց Ս. Աստուածածնայ Տաճար, ուր պաշտուեցան երկօյնեան ժամերգութիւնն ու վերափոխման մեծահանդէս նախատեսակը՝ նախադասութեամբ Նորին Ամենապատուութեան:

— Գիշերակիցի, Նոյն Տաճարին մէջ պաշտուեցան Վեհացէի եւ Հսկման կարգեր եւ արքա առաստեան ժամերգութիւն: Հանդիսապետն էր Գեորգ. Տ. Ուրբէն Արքեպո. Քէմահեան: Արարողութիւնները վերջ գտան Գիշերուան ժամը 10ին: